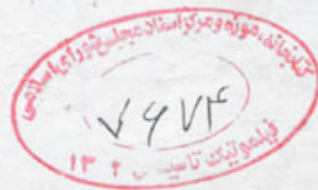

۹۷۹

مکتبہ فخریہ

۹۷۹
۱۹۳۴۵

مکتبہ فخریہ
تصویر

نسخه نفیس

۹۷۹

مدرست فجاج

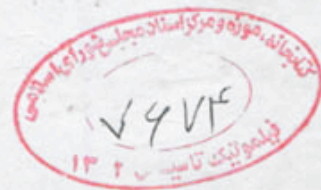
۹۷۹

۱۹۳۴۵

مدرست فجاج تاج محل

۵ تصدیق

نمونه نفیس

منه ۵۰

۱۶۴۴۵۱

کتابخانه مجلس سنا

کتابخانه مجلس سنا

کتابخانه مجلس سنا

کتابخانه مجلس سنا

کتابخانه مجلس سنا

 بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
 احوال خلاصہ بانو بیگم مخاطب بہ ممتاز محل
 عوف تلج بی بی اہلیہ شاہجہان بادشاہ غازی
 اور بی بی نواب اصف خان وزیر اور پوتی نواب
 اعتماد الدولہ کی اور احوال سکندریہ اور مونی تہجد

قلہ

 قلم مستقر خلافت اکبر آباد اور فتح پور سیکری
 اور نام کار بیکرون اور نام سنگہای طرح
 بطرح اور تعداد مشاہیر کار بیکران رضو
 ✦ منورہ یک ✦
 احوال بیگم صاحب مرحوم ارجمند بانو بیگم
 آورده اند کہ شاہجہان بادشاہ غازی چہار
 پسر داشتند یکی دارا شکوہ دوم شاہ شجاع

سیوم اوزنگ زیب عالمگیر

چهارم مراد بخش و دیگر چهار دختران بودند

یکه انجن ارا بیگم دوم گیتی ارا بیگم

سیوم جهان ارا بیگم چهارم

دوم ارا بیگم میگویند که قبل از تولد دهر ارا

بیگم اندرون شکم مستاحل نالیده بود

بجزو استماع نالیدن ان بیگم صحت احویات خود

مالوس

مالوس گشته شهنشاه رانند خود خوانده

در عین عالم گریه و زاری میفرمودند

ربایه

ایام وداع و افتراقت امروز +

+ باورد و منسراق اتفاق است امروز

ای دیده جمال یار دیدی کیچند +

+ خونبار که نوبت فراق است امروز

مشهور است که چون فرزند در شکم مادر

والدہ آتش زندہ نیچے ماند کنون کہ ایض

ماشده از جهات فانی به نرسنگاه جاودانی حلتی

نمایم شما گفته و شنیده مارا عفو فرمایند و هر خطا

که سر زود شود باشد بخش نمایند فقیر ما فرستم

چون شاه جهان با شاه سنجینا فراق با هم و کلام

پر غم شنیدند ناگهان به تقاضای محبت و الفت

از حدیث چهار پووه لخره زوہ مشین باران از

چشم خود اشک باریدن گرفت **بیت**

عالم گریه چنان آید به تحریک شود ۴

وز نویسم چه مقدور که تفسیر شود

فَاهَا ثَرَاهَا ثَرَاهَا القصة بكمص

ارجنبد بعد گریه وزارت ی فسر موده

که شاعر آیام مجوسی و غیره مدح و کما مافهم

الحال که ایندو تعالی بادشاهی نصیب شما کرد
و فرمان روانی جهان بخشید ما پر حجت انتقال
میکنیم و بی رویم بنا بران **دو وصیت**
ماست امید که هر دو قبول شوند خدیو جهان
اقبال نموده استغفار کردند بیگم صاحب
فرمودند که حق تعالی بادشاه شما چهارپرو
چهار دفتران داده است بر آن نام نشون همین

کفایت

کفایت میکند جهان نشود که بشل و بگزار کسی
پیدا شود که با هم جنگ جدا دارند **دو وصیت**
النت که بر آن ما همچنان مکان تعمیر باید
که بر منصفه ظهور نایاب و محال لطیف و نوب
گردد و اعلی حضرت هر دو **وصیت** را بداد جان
قبول فرمودند چون دهر آرای بیگم
تولد شد دل بیگم صاحب درشت آورد

همون وقت بیکم صاحب دار فنا بدار بقار

اقامت بر لب بند و با حوران جنت القروص

و پیوستند **نظم** **م**

نماند بگیتی کس جاودان +

+ ز دست اجل کس نبروت جان

نه بت است پیمان بکس فرگار +

+ که نگست آنرا بهنگام کار

چه خوش گفت آن کاملی نکتہ سنج +

+ که از گوهر دانش اندوخت گنج

جهان ای برادر نماند بکس +

+ دل اندر جهان آفرین بندوبس

بعد از انتقال بیکم صاحب تاشش ماه که بیرون

رومنه بر دروازه چوک و بگر که زمین افتاده

است امانت داشتند و کواغذ نقشه های

مقبره هر یک اوستاد می آوردند میداد

چون یکی پند شاه آمد بموجب ان نقش

لطیفه روضه چوبی تیار شد من لبد

نقش روضه منوره مقدسه مطهره

از سنگ عجایب و غرائب در روضه

سپتده سال کلمه اجمین تعمیر یافت

+ آراسته شد +

قالوا

قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَأَنَا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ

أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِنْ رَبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ

تاریخ فوت شدن بگیم صاحب آیات

+ زین جهان رفت چو ممتاز محل +

+ در جنت برخش خورشاد +

+ بھر تاریخ ملایک گفتند +

+ جای ممتاز محل جنت باد +

ج ای مر م ت ا ذ م ح ل ج

۳ ۱۰ ۱۰ ۲۰ ۲۰ ۱۰۰ ۱۰۰ ۲۰ ۲۰ ۸ ۳

ن ت ب ا د س ن ه ج ر ی مقدمه

۵۰ ۲۰ ۲۰ ۱۰۰

تاریخ بر قبر بادشاه و بیگم حب در روضه

مرقد متور اگر چمند بالو بیگم مخاب

بمنازل محل توفیت سنده جریب

مرقد مطهر اعلی حضرت فردوس اشیا ما جفرا

ثانی شاهجهان بادشاه عازطاب شراه سنده جریب

اشعار

اشعار از تصنیف شاهجهان بادشاه

در تعریف روضه متور و ممتاز محل

نظم زهی مرقد پاک بالقیس

که بانوی آفاق را گشته مهد

متور مقامی چو باغ بهشت *

* معطر چو فردوس تنبر شست

جواهر نگار است دیوار و در *

هو اتازه و ترز آب گهر +

عمارت گهر این مقدس خباب +

ز چشمه فیض آورده آب +

+ برین بقوه پاک والا مقام

ترشح کنان آبر رحمت مدام +

اجابت کند از پی هم نزول +

+ قبول است اینجا عبادت قبول

سر

سر از میمان این آستان +

+ بمحمان نوازی مثل در جهان

هوای گرت هست در سر بیا +

+ که بی فیض نگشت زین در صبا

شگفته گل موفقت باغ باغ +

+ ز بوی گلش قدسیان نرو باغ

نخنند گل اینجا مگر در نقاب +

+ بنار و مگر ابر رحمت سحاب

+ اگر مجرم آرد باین در پناه

+ شود زود مغفور پاک از گناه

+ تبویم غنچه اش را هوس

+ نیمش نخیزد بجز یک نفس

+ هوایش ز عفت حجاب آفرین

+ نیمش ز غنچه است خلوت نشین

نگرد

نگیرد کسی هر کس اینجا پناه

+ برین روضه وقف است عفو اله

+ در ویایی آرد بی سر نرد

+ که آمرزش حلقه بر در نرد

+ اگر عامی آرد باین روضه رو

+ کند نامه خویش را شست و شو

+ ز رفت نظاره این مزار

+ نشو چشم خورشید و مه آشکار

+ درین بارگاه فلک احتجاب

+ ز رو رینه داران یکی آفتاب

+ یکی زرق خود ازورش چشم داشت

+ که مه شام میگردد و مهر چاشت

+ خداوند روزی رسان حیات

+ برین در کند زرق رور برات

بقا

بقا پیش ازین سایه سر نداشت +

+ قضا صورت این بنار انگاشت

+ چو در محکمی ناس پروا خستند +

+ برای بقا مانی ساختند

+ چو دست قضا این بنان گیرخت +

+ خرابی زوخت بهر اگر خست

+ نمود این عمارت بنار و زگار +

+ که ظاهر شود قدرت کردگار +

+ اساسش بود چون زمین پایدار +

+ چو ایمن صاحب دلان استوار +

+ ندانم به نردیک رنگس گرخت +

+ که ریختن در پناهش گرخت +

+ چو دست بقا این بنان گرخت +

+ خرابی زوخت بهر اگرخت +

نقش

نقش		
تفصیل سنگهای که در روضه منوره در		
چو یکبار سیه تعمیر نموده اند		
عقیق	از لبنداد	چهارم
یمنی	از یمن	پنجم
فیروزه	از تبت کلان	ششم
لاجورد	از لکنا	هفتم

مومنان	از دینا	مستحق
سایه جانی	از یوب	ملاق
قرب	از یاف	نیفرا
سینه	از دینا	اب
نانه	از دینا	عالم
سوزا	از یی	عالم

نیل

پایان	از دینا	س
سوزا	از دینا	نیفرا
سوزا	از دینا	عالم
سوزا	از دینا	عالم
سوزا	از دینا	عالم
سوزا	از دینا	عالم

ذکر عمارات عالی سکنده اینیات ثبت پیش

طاق ان

بنام شهنشاه ملک قدم +

+ که ذاتش مبر بود از مردم

همه بادشاهان روزین +

+ از و صاحب تاج و تخت و نگین

کنند از عدم اسکارا وجود +

سنگ رخسار	از کمران	سنگ رخسار
سنگ رخسار	از جبال	سنگ رخسار
سنگ رخسار	از کجای	سنگ رخسار
سنگ رخسار	از کجای	سنگ رخسار
سنگ رخسار	از کجای	سنگ رخسار
سنگ رخسار	از کجای	سنگ رخسار
سنگ رخسار	از کجای	سنگ رخسار

ذکر

+ بود ذات او منظر عدل و جود

+ ز لطفش گه و مه طلبکار کام +

+ بود رکعتش قبله خاص و عام

+ نگارنده جوهر آب و خاک +

+ طرازنده گوهر جان پاک

+ دو عالم رفیع ازل آفرید +

+ یکی کرد پنهان و دیگری پدید +

+ به بخشید انکه سر اسپنج +

+ بشامان با افسر و تاج و گنج

+ که از عدل و ایشان شود روزگار +

+ سنگفته تر از یانغ و در نو بهار

+ زهی و اوری را چو گیرند پیش +

+ شناسند یگانہ را چو خوش

+ شیشه گو چنین زیت و روزگار +

+ بود سایه ذات پروردگار

+ ز نهضد فزون بود شفت و وصال

+ که شاه اکبر آن سایه ذوالجلال

+ به بالای زرینه مند گشت

+ سر تخت او گشته افلاک پشت

+ جهان را بپای راست از عدل داد

+ دل اهل عالم از او گشت شاد

بر

+ بر پایه تختش از مهر گروه

+ شده جسم مروان محاسن

+ بجز از فکندی نظر سوی خاک

+ بگوهر شای بهتر از جان پاک

+ گریخته بیک حمد ملک زرم

+ با یای آبرو ندای بنرم

+ چو لطف خدا لطف او عام بود

بهر کار چشمش با خجام بود +

ولی دهر بهر پیمان گسل +

+ ز گین مهر او کرد بیرون ز دل

+ ز تاشیر به مهری این جهان

+ روان شد سوی عالم جاودان

روانش همیشه ز حق نشا و باد +

+ ازو عالم قدس آباد باد

وزن

نقشه وزن سنگباری هفتم که استادان
سابق از روی پیاش دریافت نموده

سنگبار	مهر	نقش	نقش
مهر	نقش	نقش	نقش
سنگبار	مهر	نقش	نقش
مهر	نقش	نقش	نقش

سنگ‌نویس	طهر	طهر	طهر
دعوت	دعوت	دعوت	دعوت
سنگ‌نویز	طهر	طهر	طهر
دعوت	دعوت	دعوت	دعوت
سنگ‌نویز	طهر	طهر	طهر
دعوت	دعوت	دعوت	دعوت
سنگ‌نویز	طهر	طهر	طهر
دعوت	دعوت	دعوت	دعوت

سنگ‌نویز

سنگ‌نویز	طهر	طهر	طهر
دعوت	دعوت	دعوت	دعوت
سنگ‌نویز	طهر	طهر	طهر
دعوت	دعوت	دعوت	دعوت
سنگ‌نویز	طهر	طهر	طهر
دعوت	دعوت	دعوت	دعوت
سنگ‌نویز	طهر	طهر	طهر
دعوت	دعوت	دعوت	دعوت

سنة الف	م	م	م	م
سنة الف	م	م	م	م
سنة الف	م	م	م	م
سنة الف	م	م	م	م
سنة الف	م	م	م	م

سنة

سنة الف	م	م	م	م
سنة الف	م	م	م	م
سنة الف	م	م	م	م
سنة الف	م	م	م	م
سنة الف	م	م	م	م

کتابه موتی مسجد که در متلو

مستقر الخلافت اکبر ابادست

این کتب نورانی و بیت المعمور ثانی

که در صبح و در خشت صفای آن شایست

سبزه خورشید از فرط ضیای آن

جسم است خیره کریه پایدارش

باساق عرش همدوش و گنبد فیض یارش

سنة الثانی	موتی	موتی	موتی
موتی	موتی	موتی	موتی
سنة الثانی	موتی	موتی	موتی
موتی	موتی	موتی	موتی
سنة الثانی	موتی	موتی	موتی
موتی	موتی	موتی	موتی

بار واق فرود سس هم آغوش بنیان
عایشان بنیانش بسجده آتش
علی القوی و دوره سپهر افزایش
ترجانی قاشوی و هو بالافق الای
هر گلدسته آتش و ستور کور با نور کوکب
بسته با فواره فیض از چشم افتاب
جسته هر کس زرین شمع مشرق

بخش

بخش قنادیل آسمان به هر محراب
نور آگیش ملال نوید رسان عید
جاودانی بر اطرافش مثل لعل نام
مستقر الخلاق اکبر آباد که باز مروین حصار
سبع سدا پیوسته است گوئی ناله است
دور بدر متور که بر فیضان سحاب حیات نیت
قطب آسمان دین پروری و شریعت نور

مرکز عدل دوران گستری و مملکت طراز

ابوالمظفر شهاب الدین محمد صاحب

قران ثانی شاه جهان بادشاه عار

بنایافته و در عرصه هفت سال لبرف زده و پیر

او آخر سال است و ششم جلوس مطابق سنده

بحری پیرایه انجام بر سر گرفته این و بیحال این

دین پناه را توفیق حسنت روز افزون کناد

نقش

نقش اسمها کار بکران روضه منوره منوره			
تنخواه و کار خدمات که بموجب حکم حضور			
از ملکهای حافر گردیده سرفراز شدند			
اسم کارگران کار خدمات چاکر کونت تنخواه			
اوستی	نقش	شیر	رنگ
امان خان	طراز	نقش	رنگ
محمد حنف	میر عمارت	فندار	انصاف

جبرائیل	مؤمن	مؤمن	مؤمن
مؤمن	مؤمن	مؤمن	مؤمن
مؤمن	مؤمن	مؤمن	مؤمن
مؤمن	مؤمن	مؤمن	مؤمن
مؤمن	مؤمن	مؤمن	مؤمن
مؤمن	مؤمن	مؤمن	مؤمن
مؤمن	مؤمن	مؤمن	مؤمن
مؤمن	مؤمن	مؤمن	مؤمن

رفتن

رفتن جلال الدین محمد اکبر شاه بادشاه بخوانش اولاد

بجناب حضرت خواجه معین الدین چشتی

بشارت شدن جنت ملافت چشتی و کامران

شدن جلال الدین محمد اکبر بادشاه غازی

چنانچه عمر است و هست ساگی فرزند نمی است

و ایشان بخت بقای فرزند بدرویشان

و گوشه نشینان که ایشان اقرب ربانی

است انجای برودن چون خواجه

بزرگوار حضرت خواجه معین الدین چشتی

چشمه اکثر اولیای هند بودند بر

خاطر گذرانیدند که بجهت حصول این

مطلب رجوع یا ستان متبرکه ایشان

مداومت باید نمود لکن ابا خود قرار دادند

که اگر

که اگر الله تعالی مرا پس کرامت فرماید و

اورا بمن از رانی دارد از اگره تا

بدرگاه روضه منوره مقدسه

ایشان که یکصد و چهل گروه است پیاده

پا ز روی نیاز تمام متوجه شوم چون

این منی بظهور آمد شیخ سلیم نام درویشی

صاحب کمال که از مسافت بسیار ستیجی

نموده در کویه متقل بموضع سیکری

که از موضع اگره استقامت شتایه

بروند بشارت از خواجه صاحب رسید

که بجزوفین گنجور شیخ سلیم چشتی از مقصود

خود بکریاب خواهی شد چون پدرم بدیشان

نیاز مردم آن نواحی بشیخ موصوف اعظم

تمام میداشتند حبیب بشارت و افزا

بشارت

بشارت خواجه صاحب قدس سره لبنت

ملا فنت شیخ در پیوستند زور وراثتای

توجه و بخوبی از شیخ پرسید که

مرا چند پسر خواهد شد فرمود که بخشنده

بی منت از سه پسر شما از زانی خواهد داشت

پدرم فرمود که فرزند اول بدامن تربیت

پرورش نمایم و توجه حضور را حافظ و نامر

ساختم شیخ ایمنی قبول فرمود و گفت که من

هم این اثر را بمنام خود خواهم ساخت چون

والده بزرگوارم را هنگام حمل نزدیک رسید

بخانه شیخ فرستادند تا ولادت من در آنجا

واقع گردد و بعد از تولد مرا سلطان سلیم نام نهادند

اما من از زبان مبارک پدرم خون و رستی

و نه هوشیاری شنیدم که مرا سلطان سلیم

مخاطب

مخاطب ساخته باشم همه وقت شیخو بابا گفته

سخن میکرد و ندانستم نه صد و نهفتاد و

هفت بروز چهارشنبه هفتادم ماه ربیع

الاول هفت گهزی از روز فک و گور گزیده

به طالع بست و چهارم درجه میزان

الله تعالی مرا از کتم عدم بوجود آورد و والد

بزرگوارم موضع سیکری را که محل

ولادت محمد گدشتن سلطنت و زمان

خلافت جلال الدین محمد اکبر بادشاه

نور الدین نام مقید سلطنت

خواهد شد این بی معنی سنه

در خاطر بود بنابران مقدمات

نور الدین محمد حجب اکبر اسم و لقب

خود متفسر است

صبر

نام

حساب پیمایش روضه منوره مؤسسجد

اور جماعت خانه چھک عمارات بخت

باغ روضه ممتاز محل مؤسسنگ مر

دروازہ کلاں مؤسسے دروازہ اور مؤسسہ دروازہ

پورب و دروازہ چھم مؤسسہ و خواص پورہ و ہر دو

باور ہے خانہ منہ ارا فیہ چوک

صرف مزدوری آمدہ سنگها معرفت خراچی

اور درسل از دست خانہ باد سب

باقی از خزانه عامه سایه صوبہ کبر آباد و خزانه نوکراں

مبخر

مسجد منہ حوض بمبوض صحن و ملک سی ہا

روصہ ممتاز محل منہ ہر چار منیا روضہ کریم

چھکہ روضہ منورہ مقدسہ ہفت دری

تعمیر نای سنگ خام منہ چکاری بیگم صاحب

تغییر حضرت شاه جهان بادشاه عمارت

فردوس اشیانی صاحب تران ثانی

ممتاز محل اکبر ثانی

ارجمند بانوبیگم

تغییر دایه بالا اندرون گنبد گلان

تغییر دایه بالا اندرون گنبد گلان

تغییر دایه بالا اندرون گنبد گلان

بهر

بهر ب سنگ مرمره چکبار

تغییر دایه بالا اندرون گنبد گلان

کوزل چوب صندل و زوج داور اینده محل

تغییر دایه بالا اندرون گنبد گلان

کوزل دایه برای منار دایه روضه

ممتاز محل در هر یک منار سه جفت و یک خفیه

تغییر دایه بالا اندرون گنبد گلان

کوارڈ بیچ چوب آب نوس یک یک جفت

در این محل بود واقع است

جماعت خانه منو حوض و مبرز محو کلسا

بروج نامی منو دروازه کلان روضه متا محل

برج کنج مغرب و جنوب منو محل دروازه

دیوار بناغ روضه ممتاز محل واقع

دیوار بناغ روضه ممتاز محل حوت

تاج بی بی جانب مغرب است

باب شاه
سفر خندان

شهر خندان
از بلاد

ناله خانه باب

برج کج

برج کج مشرق رویه کناره وریا جمن

معه ایوان های طرف حویلی آگاه خان

برج کج مغرب رویه کناره وریا جمن

برج کج مغرب رویه کناره وریا جمن

ایوان های طرف گھاٹ بے

برج کج مغرب رویه کناره وریا جمن

برج گنج مغرب رویه باولی مؤه ابواسنگنج

مؤه ابواسنگنج

برج میانہ بے میانی محل شاپین منزنان

برج گنج مشرق شد مؤه مکان ابوان دکان

مؤه ابواسنگنج

برج گنج مشرق رویه شد اسفانہ مؤه ابوان

مؤه ابواسنگنج

برج

برج گنج مشرق مؤه لعل وروزه واقع

مؤه ابواسنگنج

حبلو خانہ وعبه

مؤه ابواسنگنج

کسره دایب برینگ

مؤه ابواسنگنج

توضیح چوب مندل مع صندوق

بازار جانب مشرق واقع است

بازار جانب مشرق واقع است

بازار جانب مغرب واقع است

بازار جانب مغرب واقع است

بازار جانب مشرق واقع است

بازار جانب مشرق واقع است

بازار جانب مشرق واقع است

بازار جانب مشرق واقع است

توضیح

چو گشت بخت چو ریب

مجلس

جوگند بی بی خانم است

مجلس

جوگندی چینی خانم

مجلس ۱۰۰

موضوع

خواص پوره بیرون جانب مشرق است

خواص پوره بیرون جانب مغرب است

خواص پوره بیرون جانب شمال است

خواص پوره بیرون جانب جنوب است

علاء

مسجد فخری ب موصی

علاء

چوک مسجد فخری ب است

علاء

علوی خانه

لا موصی

مابین

ماہینہ داران و غیرہ

علاء

عمدہ تختہ کاری

علاء

عمدہ سنگ برائینہ ناب

علاء

منقل کمرہ چوگتہ ب مذکور

بایک مکتوبی در تاریخ ۱۳۰۲

در روز یکشنبه

